C259 – BUI17

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

20 juni 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE EN EUROPESE AANGELEGENHEDEN

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over het statuut van Gibraltar

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over het reserveren van functies bij de Europese Unie voor 'native speakers'

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Donderdag 20 juni 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Etienne Van Vaerenbergh

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.05 uur.*

Vraag om uitleg van de heer Jan Roegiers tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over het statuut van Gibraltar

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Roegiers tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over het statuut van Gibraltar.

De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Mijnheer de voorzitter, het kan enigszins vreemd lijken dat ik in deze commissie een vraag om uitleg over het statuut van Gibraltar stel. Als overtuigd regionalist heb ik het na het lezen van een aantal artikels over Gibraltar echter als mijn plicht ervaren om hierover een aantal bezorgde vragen te stellen. Wat dit regionalisme betreft, bevind ik me met deze minister trouwens in goed gezelschap.

De minister weet ongetwijfeld dat de stad Gibraltar in 1713, bij het afsluiten van de Vrede van Utrecht, aan de Britse kroon werd toegewezen. Nu, bijna 300 jaar later, vinden bepaalde mensen het blijkbaar nodig om het statuut van Gibraltar opnieuw te bespreken en eventueel te wijzigen.

Op zich is er niets mis met het nadenken over of het wijzigen van het statuut van een bepaalde stad of regio. Het ergerlijke aan de gesprekken die momenteel plaatsvinden, is evenwel dat het hier bilaterale gesprekken tussen Spanje en het Verenigd Koninkrijk betreft. De Gibraltarenen en hun regering zijn op geen enkele manier bij deze onderhandelingen betrokken. Deze situatie stuit op heel wat verzet bij de Gibraltarenen, die, naar Gibraltareense normen, massaal op straat komen. Ze protesteren tegen het feit dat Gibraltar bij een statuutswijziging in min of meerdere mate weer aan Spanje zou worden toegewezen.

Zoals ik daarnet al even heb aangehaald, heeft de minister het altijd voor het zelfbeschikkingsrecht van volkeren opgenomen. De grootte van het betrokken volk heeft hierbij nooit een rol gespeeld. Aangezien de minister mijn bekommernissen op dit vlak deelt, zou ik hem graag een aantal concrete vragen stellen.

Heeft de Vlaamse regering een standpunt over de geplande wijziging aan het statuut van Gibraltar ? Zo ja, welk standpunt heeft de Vlaamse regering ingenomen ? Is de minister het eens met eerste minister Caruana van Gibraltar, die weigert nog langer aan de onderhandelingen deel te nemen omdat hij er als waarnemer geen echte rol kan vervullen ?

Ziet de minister mogelijkheden om druk uit te oefenen op de Britse en op de Spaanse regering om het zelfbeschikkingsrecht van de Gibraltarenen te respecteren ? Wil de minister dit via de bilaterale weg of via de Europese instellingen doen ? We mogen tenslotte niet vergeten dat de EU Gibraltar jaarlijks een vrij belangrijke financiële injectie geeft.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, ik zal eerst even de problematiek van Gibraltar schetsen. Vorig jaar hebben het Verenigd Koninkrijk en Spanje besloten om een nieuw overleg over Gibraltar op te starten. De regeringen van beide landen willen hun onderlinge relaties niet langer door deze kwestie laten verzuren.

Van Grembergen

De Britse en de Spaanse regering hopen hun eeuwenoude geschillen over deze Britse kroonkolonie door middel van een compromis bij te leggen. Dit compromis zou op een gedeelde soevereiniteit neerkomen. Beide partijen lijken het over dit principe eens te zijn.

De onderhandelingen zijn ondertussen in een cruciale fase beland. Er moet nog een oplossing voor drie problemen worden gevonden. Het eerste probleem is de bindende aard en de duur van de overeenkomst. Het tweede probleem is de toekomst van de Britse marinebasis. Het derde probleem is de vraag of de Gibraltarenen de kans moeten krijgen om zich in een referendum over de toekomst van Gibraltar uit te spreken.

Het zelfbestuur van Gibraltar, met eerste minister Caruana als boegbeeld, wil dat Gibraltar een deel van het Verenigd Koninkrijk blijft. Het kant zich tegen een met Spanje gedeelde soevereiniteit en tevens tegen de huidige onderhandelingen. De inwoners van Gibraltar vinden dat zonder de instemming van de plaatselijke bevolking niet aan het huidig statuut van Gibraltar kan worden geraakt.

Eerste minister Caruana heeft verklaard dat hij de onderhandelingen in Barcelona enkel als gelijkwaardig onderhandelaar met een vetorecht wil bijwonen. Aangezien deze eis niet is aanvaard, voert hij momenteel de politiek van de lege stoel.

Het Verenigd Koninkrijk heeft de Gibraltareense bevolking beloofd een referendum te organiseren. Eerste minister Caruana vindt deze invulling van het zelfbeschikkingsrecht echter onvoldoende. Hij vreest dat een afwijzing van de machtsdeling door de Gibraltareense bevolking het Verenigd Koninkrijk en Spanje er niet van zal weerhouden om dit principe als de basis van toekomstige onderhandelingen te gebruiken.

Spanje weigert het zelfbeschikkingsrecht van Gibraltar te erkennen. Voor de Spaanse regering is dit een bilaterale aangelegenheid tussen Spanje en het Verenigd Koninkrijk. Het Verenigd Koninkrijk heeft de Gibraltarenen beloofd dat ze zich in een referendum over elk mogelijk akkoord zullen mogen uitspreken.

De EU heeft 32 miljoen pond aan financiële ondersteuning beloofd, op voorwaarde dat Gibraltar het akkoord tussen Spanje en het Verenigd Koninkrijk aanvaardt. Dit komt eigenlijk neer op het afkopen van een oplossing.

– *De heer Luc Van den Brande, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Wat disputen in en tussen staten betreft, heeft de Vlaamse regering steeds bijzondere aandacht geschonken aan de vrijwaring van een aantal fundamentele rechten, principes en beginselen. Dit geldt ook voor de problematiek van Gibraltar.

Als democraat hecht ik veel waarde aan het zelfbeschikkingsrecht van volkeren en aan het respect voor de overheersende opvattingen in een gemeenschap. Dit betekent dat ik begrip kan opbrengen voor het standpunt van eerste minister Caruana, die trouwens massaal door de plaatselijke bevolking wordt gesteund.

Ik ben van oordeel dat een eventueel akkoord over de soevereiniteitskwestie door de plaatselijke bevolking moet worden onderschreven. Ik betreur dan ook ten zeerste dat de Gibraltareense bevolking de indruk heeft dat de beslissing over hun hoofden zal worden genomen. Over de legestoelpolitiek van eerste minister Caruana wil ik me hier niet uitspreken.

In deze fase van de onderhandelingen acht ik het niet noodzakelijk om druk op de Britse of op de Spaanse regering uit te oefenen. De Britse regering heeft al benadrukt dat geen enkel akkoord zonder de goedkeuring van de Gibraltareense bevolking zal worden uitgevoerd.

Met het opstarten van het zogenaamde devolution process heeft premier Blair aangetoond dat hij voeling heeft met de evoluties die zich in de Britse samenleving en op heel het Europees continent voltrekken. In het Verenigd Koninkrijk is dit zeker niet altijd het geval geweest. De regionale invullingen en verantwoordelijkheden worden steeds belangrijker. Ook in verband met Gibraltar zal premier Blair rekening moeten houden met deze gevoeligheden.

De Vlaamse regering zal dit dossier verder opvolgen. Indien de Vlaamse regering nieuwe informatie krijgt, zal ze dit aan het Vlaams Parlement meedelen. Indien nodig, zal de Vlaamse regering een duidelijk standpunt innemen. De Vlaamse regering zal niet aarzelen om dit standpunt aan de betrokken partijen mee te delen.

De voorzitter : De heer Roegiers heeft het woord.

De heer Jan Roegiers : Ik wil de minister niet enkel bedanken voor zijn antwoord, maar ook voor zijn bekommernis om het zelfbeschikkingsrecht van de

Roegiers

Gibraltareense bevolking te vrijwaren. Ik deel die bezorgdheid met hem.

Ik begrijp dat de minister zich op dit moment niet in de onderhandelingen wil mengen. Ik vind het sowieso al verheugend dat hij dit dossier verder wil opvolgen en eventuele wijzigingen in de situatie aan het Vlaams Parlement wil meedelen. Indien nodig, zal het Vlaams Parlement moeten beraadslagen over een effectieve manier om onze solidariteit met de Gibraltareense bevolking te betuigen.

De voorzitter : Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijns inziens zouden de Gibraltarenen hun identiteit beter niet aan een financiële discussie koppelen. In het verleden hebben de Gibraltarenen vaak de indruk gewekt dat het hen meer om de Britse en de Europese steun dan om een identiteitsbepaling te doen is.

Zowel in periodes van rijkdom als van armoede heeft Vlaanderen naar meer zelfbestuur gestreefd. Ook tijdens de periodes van armoede hebben we de eigen identiteit bewaard. We hebben hiervoor nooit financiële compensaties nodig gehad.

Er zijn heel wat vrijheids- en autonomiebewegingen die de regionale autonomie aan een financiële discussie koppelen. Zelfs in ons eigen land zijn hiervan voorbeelden te vinden.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, ik vind de uitspraken van de minister vrij cryptisch. Zelfs de heer Van Nieuwenhuysen, die zeer goed thuis is in de bevrijdingsbewegingen en de autonomiebewegingen van dit land, begrijpt niet waar de minister het over heeft.

De voorzitter : Mijnheer Van Overmeire, bedoelt u dat hij die bewegingen niet begrijpt of dat hij de kritiek van de minister niet aanvaardt ?

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Karim Van Overmeire tot de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over het reserveren van functies bij de Europese Unie voor 'native speakers'

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Van Overmeire tot de heer Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, over het reserveren van functies bij de Europese Unie voor 'native speakers'.

De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, deze vraag om uitleg betreft het reserveren van vacatures voor personen die het Engels als moedertaal hebben. Deze praktijken komen niet enkel in het bedrijfsleven voor. Blijkbaar geldt dit ook voor een aantal betrekkingen bij de EU en bij met de EU verwante of door de EU ondersteunde organisaties.

In het verleden maakten de betrokken vacatures vaak gewag van ‘English mother tongue’ of van ‘native speakers’. Na protest en vragen uit verschillende hoeken, onder meer door de heer Staes, lid van het Europees Parlement, zijn deze omschrijvingen enigszins bijgeschaafd.

Mevrouw Diamantopoulou, de Europees commissaris voor Werkgelegenheid en Sociale Zaken, is van mening dat de omschrijving ‘English mother tongue or equivalent’ wel kan worden gebruikt. De vraag is natuurlijk of dat in de praktijk enig verschil uitmaakt.

Ik begrijp natuurlijk wel dat organisaties zoals de EU van hun ambtenaren en medewerkers bepaalde eisen kunnen stellen op het vlak van talenkennis. Het is zelfs logisch dat een talenkennis van een zeer hoog niveau kan worden geëist.

Mijnheer de minister, welke verdragsrechtelijke basis is er om het Engels op de eerste plaats te zetten en om die taal het statuut toe te kennen van enige of dominante werktaal in de EU ?

Van Overmeire

Zelfs als het Engels over dat statuut zou beschikken, moeten we ons afvragen of de omschrijving 'English mother tongue or equivalent' aanvaardbaar is. De kandidaten voor vacatures worden erdoor immers beperkt tot de Engelsen en Ieren. Een heel beperkt deel van de Europese bevolking heeft immers zijn studies gedaan in het Engels of heeft het Engels als moedertaal.

Volgens mij is er nog steeds sprake van een duidelijke vorm van discriminatie. Graag had ik hierover het standpunt van de regering gekend. Op welke manier werd het probleem reeds aangekaart of zal het worden aangekaart ?

De voorzitter : De heer Van Vaerenbergh heeft het woord.

De heer Etienne Van Vaerenbergh : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me aan bij deze vraag om uitleg. Tijdens de begrotingsbesprekingen heb ik trouwens al benadrukt dat er een heel groot probleem is.

Aan de ene kant is er gelijkheid tussen alle Europeanen en bovendien is er vrijheid van werknemerschap in heel Europa. Aan de andere kant wordt door de invoering van de omschrijving één bevolkingsgroep bevoordeeld. Het vrij verkeer van personen wordt daardoor feitelijk beperkt. Dat is beneden alle peil. Ik ben heel verontwaardigd over deze kwestie, want het komt erop neer dat er twee soorten Europeanen zijn : degenen met Engels als moedertaal en de anderen. Wat gebeurt er trouwens met iemand die het Frans als moedertaal heeft en daarnaast nog vier andere talen kent, maar geen Engels ? We moeten ons afvragen waar het heen gaat met Europa als men op die manier begint te handelen.

De voorzitter : De heer Van Nieuwenhuysen heeft het woord.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb de indruk dat niet alleen de EU, maar ook andere internationale organisaties het criterium 'English native speakers' vooropstellen. Ik heb daarover op het einde van de vorige maand een schriftelijke vraag gesteld, maar ik heb het antwoord nog niet ontvangen. Ik zou graag vernemen welke internationale organisaties die middelen krijgen van Vlaanderen, bij de aanwerving van hun personeel gebruikmaken van dat criterium. Als inbrengende entiteit hebt u toch het recht om de verantwoordelijken erop te wijzen dat dit criterium voor de Vlaamse regering niet door de beugel kan – daar ga ik althans vanuit.

De voorzitter : Mijnheer de minister, in persoonlijke naam wil ik hieraan toevoegen dat mijn fractie zich aansluit bij de bezorgdheid van de vraagsteller en de collega's. Ik deel de mening over de EU, maar het gaat over een breder fenomeen. Het is wat moeilijker om een standpunt in te nemen over de houding van een aantal NGO's en andere organisaties. De EU is echter gebaseerd op verdragen, afspraken en principes. Ik ben het ermee eens dat het criterium een feitelijke discriminatie inhoudt, en dat gaat in tegen het concept van de Unie. Taal is niet alleen een kwestie van identiteit en communicatie, maar ook van democratie. Taal moet daarom een correcte plaats toegewezen krijgen.

Minister Van Grembergen heeft het woord.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de problematiek van de talen in de EU is uiteraard een zorg die we allen delen. We moeten terzake altijd onze verantwoordelijkheid opnemen, zelfs als we wat alleen staan. We moeten ook altijd op zoek gaan naar partners.

Van zodra de Nederlandse regering is gevormd, zal ik onmiddellijk contact opnemen met de Nederlandse bevoegde ministers om een gesprek te voeren over de positie van het Nederlands in de Europese instellingen en in andere internationale instellingen. Natuurlijk kunnen we nooit zeker zijn van het eindresultaat van onze inspanningen, maar u kunt wel zeker zijn van mijn engagement. Onze taal bindt ons allen.

Vlaanderen heeft er onder meer in het licht van de Intergouvernementele Conferentie 2000 voor gepleit dat elke officiële taal van de Europese Unie op een gelijke wijze zou worden gebruikt in de instellingen en organen van de Europese Unie. Aldus bepleit Vlaanderen het behoud van het huidige taalregime binnen de EU, ook na de uitbreiding. Dat is trouwens ook aan bod gekomen in het debat dat we gisteren in dit parlement hebben gevoerd. We bepleiten onze zaak vanzelfsprekend op systematische wijze telkens als het talenregime aan de orde is.

De personen die bij de instellingen van de Europese Unie werkzaam zijn, moeten een weerspiegeling vormen van de culturele verscheidenheid van de lidstaten van de Unie en worden dus aangetrokken uit elk van de vijftien lidstaten. De instellingen van de EU voeren als werkgever een beleid van gelijke

Van Grembergen

kansen waarbij ze er zich toe verbinden om alle sollicitanten op dezelfde wijze te behandelen. Het fundamentele beginsel van de gelijkheid van de officiële talen van de EU werd vastgelegd in verordening nummer 1 van de Raad. De instellingen van de Unie passen dit beginsel toe bij hun aanwervingsbeleid.

Europees Commissaris Diamantopoulou oordeelde inderdaad dat een louter hanteren van het moedertaalcriterium als discriminatoir kan worden beschouwd en bijgevolg onverenigbaar is met de communautaire regelgeving inzake het vrij verkeer van werknemers in de Gemeenschap. Voor zover dus niet elke officiële taal van de EU wordt toegelaten voor deelname aan een bepaalde werving, zal steeds het criterium van een bepaalde moedertaal of een gelijkwaardig kennis worden vooropgesteld. Zo worden ook vacatures uitgeschreven waarbij het Nederlands als 'moedertaal of gelijkwaardig' als criterium wordt gehanteerd. Verder dient erop gewezen te worden dat het moedertaalcriterium geenszins inhoudt dat de personeelsleden moeten geboren zijn in of onderdaan zijn van één specifieke lidstaat van de EU.

Ondanks het feit dat de instellingen van de EU bij hun aanwervingsbeleid streven naar een breed geografisch evenwicht en een zo breed mogelijke spreiding over de nationaliteiten, hoef ik u niet te vertellen dat België een onevenredig groot aandeel heeft in het personeelsbestand van de EU. België zou namelijk 4.750 van de 20.444 EU-ambtenaren leveren, en dat is bijna een vierde. België zou in de Europese Commissie, na Frankrijk, Italië en Duitsland, ook het grootste aantal ambtenaren van niveau A, de hoogste categorie, hebben. Van categorie B, de assistenten, en C, de secretarissen en secretaressen, zou België de grootste leverancier zijn. Bijgevolg kan moeilijk worden vooropgesteld dat betrekkingen in de EU worden gereserveerd voor personen die het Engels als moedertaal hebben, want dan zou er een ander eindresultaat zijn.

Ik geef wel toe dat de oorspronkelijke invalshoek van mevrouw Diamantopoulou, die gelukkig onder druk werd gewijzigd, voor ons onaanvaardbaar was. De basisprincipes die de heer Van Vaerenbergh heeft aangehaald, zijn inderdaad prioritair. Er moet een gelijke behandeling zijn van alle burgers die zich kandidaat stellen voor ambten in de EU. Uiteraard moet dat gebeuren op basis van kwalificaties. De geboorte mag echter geen rol spelen, want daarmee zou worden vervallen in een soort prinselijk recht dat in bepaalde dynastieën geldt. Via het geboorterecht voorrang verlenen, is onaanvaardbaar.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitvoerige antwoord. Ik heb nog een kleine opmerking en een vraag.

Het is natuurlijk een uitstekend idee om de toekomstige Nederlandse regering te contacteren om te onderzoeken hoe we het Nederlands in de EU samen kunnen verdedigen. Ik vraag me echter af of er bij de andere landen geen interessante bondgenoten kunnen worden gevonden. Ook andere kleine landen staan immers op het gebruik van hun taal. Ik merk hoe de kandidaat-lidstaat Malta – een staat die officieel tweetalig is met de talen Engels en Maltees – erin slaagt om het Maltees als officiële taal te laten erkennen. Ik ga ervan uit dat ook in andere landen een grote gevoeligheid bestaat om hun taal ten volle aan bod te laten komen in de structuren van de EU.

Het doet me plezier om te horen dat het criterium 'moedertaal of equivalent' niet alleen voor het Engels geldt, maar ook voor het Nederlands en andere talen. Het zou toch interessant zijn te onderzoeken hoe het zit met de verhoudingen of de gradaties van de functies. Het is het onderzoeken waard of het criterium 'English native speaker' niet vooral wordt opgelegd bij hogere functies en sleutelposities. Hebt u daar enig zicht op ?

De cijfers tonen duidelijk aan dat we als Belgen of Vlamingen niet mogen klagen, maar ze vormen natuurlijk geen sterk argument om onze zaak aan te klagen. Het gaat echter ook over een principiële kwestie. Er is immers geen enkele verdragsrechtelijke basis om aan het Engels voorrang te geven.

Minister Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, dat de situatie van Belgische, en dus ook van Vlaamse ambtenaren, zo gunstig is in de EU, heeft niet te maken met een soort geboorterecht, maar is gebaseerd op de kwalificaties en de talenkennis van veel van onze burgers. Veel burgers van de grote Europese Unie zijn niet vertrouwd met een grote talenkennis. Ik beoordeel dus niet op basis van afkomst, maar van kwaliteit.

De heer Karim Van Overmeire : Ik stel vast dat iedereen mijn bezorgdheid deelt en dat is uiteraard positief.

Minister Paul Van Grembergen : Op de bijkomende vragen zal ik een cijfermatig antwoord proberen geven.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 10.34 uur.*